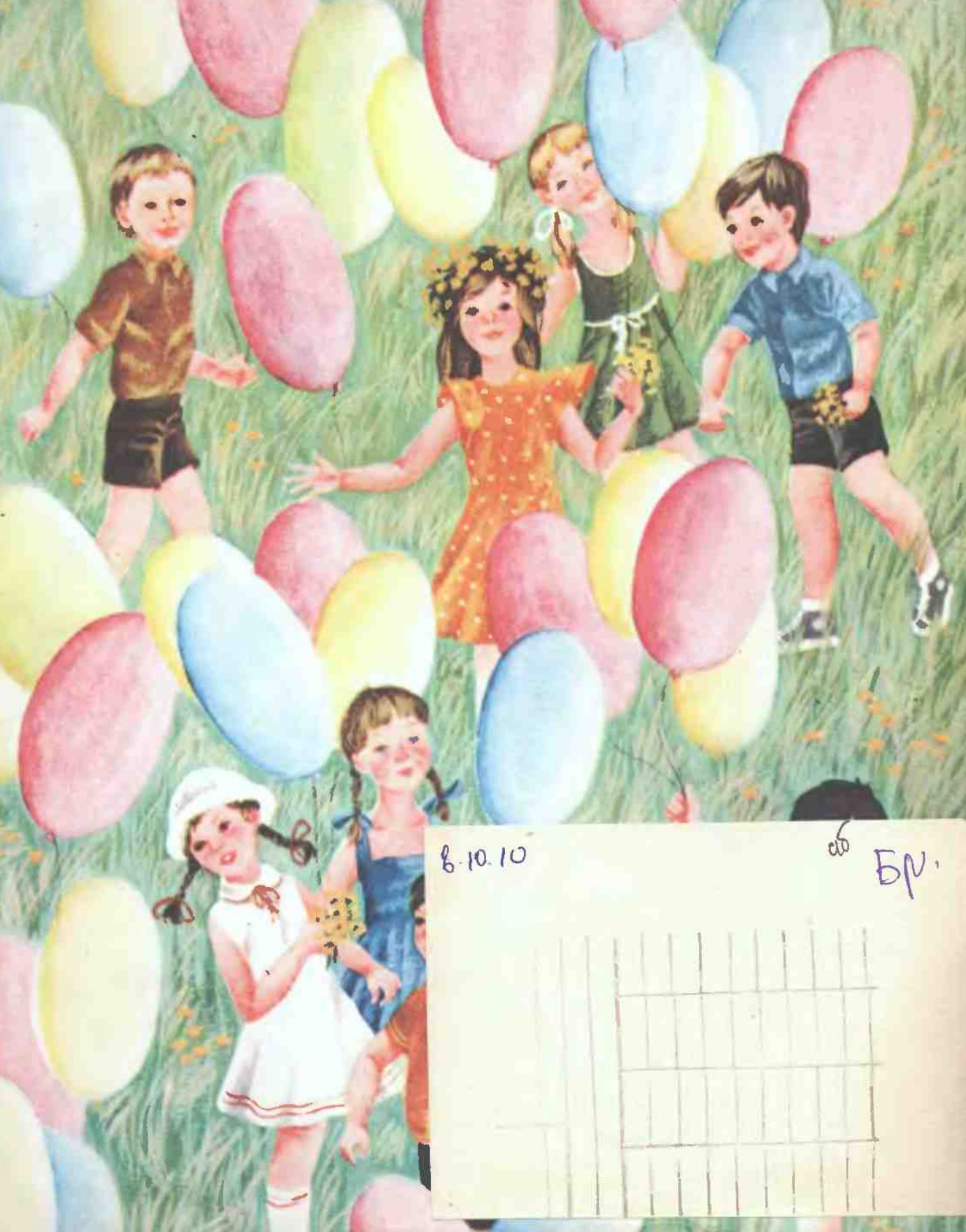

АНДРІЙ БОНДАРЧУК

ПУШОК- ПАСТУШОК

8.10.10

Бр.

Д
Б
81

АНДРІЙ БОНДАРЧУК

ПУШОК- ПАСТУШОК

Оповідання

Для дошкільного віку

Художник
НАТАЛІЯ АКСЬОНОВА

КИЇВ «ВЕСЕЛКА» 1982

Городская ЦДБС
г. Запорожья

lib

ЯК ПАВЛИК БУВ ТОЛИКОМ

Близнята Павлик і Толик зовні дуже схожі між собою. Навіть мама й тато їх ледве розрізняють. Тільки бабуся пізнає внуків безпомилково. Якимось вона гукає:

— Павлику, Толику, а хто це ліжко не застелив?

Прибігають обоє сміючись.

— Це Павлик! — киває Толик на Павлика, а в очах його бісики так і скачуть. Не хочеться ліжко застеляти.

— Це Толик! — підхоплює Павлик, і його обличчя сяє хитруватою усмішкою.

— Що ж, тоді обоє до роботи, — вирішує бабуся. — А ти, «Толику», — звертається вона до Павлика, — ще й посуд помиеш, бо вчора Павлик мив.

«Бабусю не проведеш», — думає Павлик. А що він трохи лінкуватий, то бабуся використовує всяку нагоду, щоб привчати внука до праці.

Толик же завжди з радістю виконує усі її прохання.

Не минає і півгодини, як брати знову пустують, веселяться. Отоді вже й бабусі важко їх розрізнити. А що вже казати про виховательку в дитячому садку?

— Толику, чого ти крутишся? — строго питає Галина Андріївна.

— Я ось де, — відгукується Толик з іншого місця.

Отакі непорозуміння траплялися і на зарядці, і на прогулянці, і за обідом. Всіх дітей знає вихователька, а братів Дербаченків ніяк не може відрізнити. Тоді вона взяла та й приколола Павликові до сорочки значок. Тепер знає: де значок — там Павлик.

Та Павлик хитрує: причепив крадькома свій значок на сорочку Толикові, а сам лукаво поглядає на виховательку що ж буде?

Галина Андріївна подивилась на значок та й каже:

— Павлику, полий квіти, будь ласка.

Змовчав Толик, — а це ж був він, — не хотів брата підводити, полив квіти.

Чимало різних доручень виконував Толик за Павлика.

Якось у дитячому садку готувалися до свята. Чекали гостей. Всі хвилювалися, вчили нові вірші і пісеньки, прикрашали кімнату. А Толик, як і вчора, ходив з Павликовим значком. Допомогати він любить. Тож охоче прибирав у залі, носив стільці, розставляв їх. Павлик же бігав десь на подвір'ї.

Почали сходитися батьки. Ось-ось повинні прийти почесні гості — ветерани війни.

Вихователька взяла два букети гвоздик і сказала:

— Сьогодні найкраще трудилися Ніна Іванчук і Павлик Дербаченко. Вони і зустрічатимуть наших гостей квітами.

Толик стояв з букетом і аж сяяв од радості — така честь!

Підвівся Павлик, хотів сказати, що Толик не Павлик, що це він Павлик. Хотілося підійти і забрати свій значок. Але потім сів і опустил очі.

Після того Павлик ніколи не хотів бути Толиком.

ХИТРИЙ ХОМКА

Купила бабуся внукам хом'ячка. Біленький, тепленький, з червоними очіцями, ротик — наче бантик. І такий уже спритний!

Брати від радощів аж пританцьовували біля пухнастика. Та й назвали його Хомкою.

Взялися хлоп'ята годувати Хомку. А в того апетит!.. Згриз сухарі, морквину, бурячок...

— Ой, глянь, у нього вже мордочка розпухла з правого боку, — занепокоївся Павлик. — Ще об'їсться та захворіє.

А Хомка все їсть. Уже й друга щока надулася. Побігли брати на кухню за добавкою. Повертаються, а Хомка наче крізь землю провалився.

Шукали кругом: і кликали, і благали, і язиками прицмокували, а він так і не знайшовся.

Вранці засмучені Павлик і Толик пішли в дитсадок. Повернулися ввечері додому, а Хомка на кухні під стільцем сидить — вечеряє. Поїв, не забув і за шоку напхати («про запас», — пояснила мама). І знову зник.

Отак було кілька днів. Хлоп'ятам уже й прикро — і не пограєшся з ним, не попустуєш, — а разом з тим і цікаво: де ж він ховається, адже обнишпорили всі закутки в квартирі.

Та якось вранці після дощу, збираючись у дитсадок, Толик знайшов під вішалкою свої гумові чобітки й зібрався їх узувати. І раптом як засміється:

— Мамо, подивися, що в чоботі!

Перехилила мама чобіток, і звідти викотився Хомка. А за ним сухарі посипалися...

— Це замість нірки він чобіток пристосував, — пояснив тато. — Ач, який хитрун. Доведеться його переселяти.

— Тату, не треба переселяти, — попросив Толик. — Він уже обжився там. А я старі чобітки взую.

— Це дощ допоміг нам Хомку розшукати! — аж сяяв від задоволення Павлик.

БАБУСИНІ ПРАПОРЦІ

Відтоді, як тато купив Павлику і Толику велосипеди, не стало в хаті спокою. Брати швидко навчилися їздити, і так гарцювали по кімнатах та в коридорі, що мама і бабуса не встигали за ними прибирати. Воно, звісно, краще б надвір податися, але ж хто по снігу на велосипеді їздить? Отож і гасяють по коридорі — добре, що великий і просторий. Бабусі вже надокучило їх умовляти.

Якось брати дивилися по телевізору кінофільм. Там широкою дорогою рухалася колона військових автомашин.

— Нехай і наші велосипеди будуть військовими машинами, — запропонував Толик.

— Давай, — згодився Павлик, — Тільки цур я буду генералом. Ти мене пропускатимеш, бо генерал найголовніший.

І знову завирувало в квартирі. Малюки щосили натискають на педалі, у дзвіночки дзвонять, немов на пожежу.

— Бах-бах-бах! Тра-та-та-та! Ура-а!!! — в повітрі кулі й снаряди літають — тобто м'ячі, черевики, іграшки.

— Що ж це ви за гармидер вчинили?! — схопилася за голову бабуса.

— Не заважайте! — об'їхав її на велосипеді Толик. — У нас якраз бій розгорівся. Снаряди на машинах треба підвезти. Генерал наказав.

— То ви б хоч правил руху дотримувалися...

— Нічого ви, бабусю, не розумієте, — відмахнувся Павлик. — Які там на війні правила!

Усміхнулася бабуса і пішла в свою кімнату. А згодом з'явилася перед онуками у військовій гімнастерці з сержантськими погонами, на грудях медалі виблискують, аж світліше в кімнаті стало. А в руках — якісь прапорці.

У близнят роти порозкривалися від подиву: оце так!

А бабуса підняла один прапорець, а другим показує, куди їхати. Розгубилися водії, ані руш, тільки оченятами кліпають.

Тоді бабуса сіла на канапі, біля себе внуків посадила і стала розповідати про війну з фашистами, про те, як вона була регулювальницею.

— Бувало, налетять ворожі літаки на машини з боєприпа-

сами чи на цистерни з паливом. Свистять бомби, земля двиг-
тить, усе навколо горить, їдким димом заволокає. А ми, регу-
лювальники, не полишаємо своїх постів. Стоїмо і показуємо
прапорцями дорогу військовій техніці, щоб ніхто не розгу-
бився, щоб усі знали, кому куди їхати. І всі мене слухалися.
Навіть генеральські «легковушки»,— бабуся жартома при-
тисла пальцем Павликів ніс.

Брати дивилися на її лагідне обличчя і все дивувалися:
оце так бабуся у них. А вони й не знали.

Потім вони знову причепили до велосипедів іграшкові ма-
шини і поїхали. Бабуся їм прапорцями шлях вказувала.
А вони слухалися і подкорялись. Зрештою, старенька стоми-
лася і підняла червоний прапорець.

— Що трапилося, товаришу сержант? — зупинився Толик.

— Фронт снарядів чекає! — нетерпляче гукнув Павлик.

— Глуши мотори! Час обідати,— засміялася бабуся і вже
серйозно додала:— Любі мої внучата, хай ніколи-ніколи не
доведеться вам їздити дорогами війни.

ПУШОК-ПАСТУШОК

Павлик і Толик ще ніколи не бачили свого двоюрідного брата Миколку, тому з радістю поїхали з татом до нього в село.

Добиралися тролейбусом, автобусом, електричкою... Потім ішли понад великим ставом.

Навколо зелено і тихо-тихо. Ніде нікого. Тато сказав, що і люди, і машини в полі на роботі. Гаряча пора — жнива!

Прийшли до Миколчиного двору — теж нікого нема. Батько відімкнув хату, а брати відразу чкурнули в садок, на город. А там: і вишні червоні, і сливи, а груші золотисто-жовті, неначе іграшки на новорічній ялинці. На городі — огірки, помідори. Бери і їж — не треба й у магазин іти.

Лише підвечір прийшла з роботи Миколчина мати — тітка Ольга. Потім пригнав гусей з левади Миколка зі своїм песи-

ком Пушком. І тільки коли в небі замерехтіли серпневі зорі, а в траві засюркотіли цвіркуни-невидимки, повернувся дядько Северин. Він — тракторист.

Кілька днів брати втішалися мілкою хлюпотливою річечкою, годували курей, качок. Та зрештою і їм захотілося справжньої роботи. Тож і попросилися пасти гусей з Миколкою.

Ця робота хлопчикам так сподобалася, що й додому не хотілося йти. Гуси щипали собі траву, ввічливо розкланювалися перед Миколкою і зневажливо гелготали на опецькуватого Пушка, коли той пробував їх завертати.

— Не поважають вони тебе, — підсміювався Павлик з Пушка.

Якось Миколка прихворів, і брати пішли пасти гусей удвох. Взяли собі їжу, кілька грудочок цукру для Пушка, довгі лозини для захисту від битливого сірого гусака, та й погнали табун на леваду.

День видався гарний, сонячний. Павлик і Толик бавилися з Пушком, ловили коників у траві, а гуси самі себе пасли.

Коли це неподалік від них, на стернистому полі, зупинився трактор: чмихнув раз, другий — і змовк. У полі запала тиша.

— Ой, поглянь, Павлику, це ж наш дядько Северин! Може, йому допомогти треба.

Хлоп'ята презирнулися.

— Знаєш, Толику, ти паси гусей, а я збігаю дізнаюся, що там трапилось.

— Ні, краще ти паси, а я побіжу, — заперечив Толик.

Наїжачилися хлопці, а тоді Павлик і каже:

— Слухай-но, Пушок. Попаси гусей, а ми швиденько повернемося.

— Бачиш, трактор зупинився. Може, дядькові допомогти треба, — додав Толик, кладучи перед песиком на траву дві грудочки цукру.

Пушок віддано замахав хвостиком і почав ласувати. А брати навпрошки до трактора.

— Добридень! Добридень! Може, чимось допомогти? — питають. — Ми он там гусей пасемо.

— Молодці! А на кого ж ви їх залишили?

— Пушок їх доглядає,— наввипередки пояснюють братики.
— Ну гаразд. От я залізу під трактор, а ви мені подасте ось ці гаєчки. Та перед цим промийте їх отут в бензині. Чогось завередував мій кінь.

— Ми все зробимо!

Пахло бензином і зораною землею. Було парко і тихо.

Нарешті трактор ожив, загуркотів і повернув у довгі гони. Хлопчики сиділи біля дядька і трималися за важелі, нібито й вони керували машиною. Брати весело щось вигукували до тракториста, але той за гуркотом мотора майже нічого не чув і тільки кивав головою та усміхався.

Раптом Толик згадав:

— А де ж наші гуси?

— Дядю, зупиніть! — вигукнув Павлик.

— Оце так,— ніяково почухав потилицю дядько Северин.— І я про тих гусей забувся.

Хлопчики зіскочили з трактора і полопотіли босими ногами до села. Ще здалеку побачили білий ланцюжок гусей, що звивався по в'юнкій стежині. А за ними поважно дріботів Пушок.

Догнали гусей аж біля воріт. Песик підскочив до Павлика, лизнув руку Толикові і бадьоро загавкав, немов хотів сказати:

«Не хвилюйтеся, друзі! Все гаразд. Гуси вдома...»

ДЛЯ ВСІХ

Ось уже й серпень кінчається. Під вікнами розквітли жоржини і айстри. Час збиратися до міста, а Павликові й Толикові не хочеться їхати з села. Вони тут звикли. Полюбилися їм Миколчині гуси, Пушок, коза, яку пасли і годували бур'яном, кролі, які, здається, цілу добу щось жують і при цьому смішно носиками ворують.

Та на хлопців уже чекає школа. Нинішньої осені вони стануть першокласниками.

Побачивши якось, що Микола засушує різні рослини для гербарію, брати й собі надумали: піти до школи не лише з букетами квітів, а ще й гербарій принести.

З того дня і почалося. Павлик і Толик усі поля навколо села обійшли. Де б не були: чи купалися в річечці, що тече аж від лісу, чи рвали бур'ян кролям,— ніде не забували тієї роботи. Вибирають стеблинки з квітками і кладуть поміж газет, розправляють листочки і пелюстки, щоб рівно засушилися. А тоді чимось важким зверху притискають. Поженуть у поле гусей чи козу пасти — і там нишпорять за кожною квіткою по луках і рівчаках. Часом коза підстереже у хлоп'ят пучок рослин і з'їсть. Тоді вони знову збирають і ховають від хитрої кози-дерези. «І чому це вона любить їсти якраз ті рослини, що нам для гербарію потрібні?» — не раз дивувалися близнята.

Рослини підсихали, і хлопці акуратно приклеювали їх тонкими паперовими смужками в альбоми, які купив усім трьом Миколчин батько — дядько Северин.

Так за цими турботами швидко промайнули два останні тижні. Настав час їхати додому. Багато квітів засушили Павлик і Толик. Була в них запашна ромашка, м'ята, стебельця полину і чебрецю, зозульчині черевички.

Першого вересня всі діти принесли до школи букети квітів, а брати-близнята ще й два альбоми-гербарії подарували класу.

Взимку, коли довкола забілюють сніги, затріщать люті морози, вчителька, розповідаючи першокласникам про чарівну природу рідного краю, відкриє альбоми. З їх сторінок війне теплим вітерцем, настоящим на духмяних травах і половіючих хлібах.

Тоді в класі мовби настане літо. Для всіх...

ЗМІСТ

Як Павлик був Толиком	3
Хитрий Хомка	5
Бабусині прапорці	7
Пушок-пастушок	10
Для всіх	14

Б81 Бондарчук А. З. Пушок-пастушок: Оповідання. Для дошкіль. в. /Худож. Н. П. Аксьонова.— К.: Веселка, 1982.— 16 с., іл.

Оповідання українського радянського журналіста про пригоди братів-близьнят.

Б 70801—152 32. 82. 4803010200.
М206(04)—82

У2

Андрей Захарович Бондарчук
ПУШОК-ПАСТУШОК

Рассказы. (На украинском языке). Для дошкольного возраста
Художник Наталья Петровна Анисова

Издательство «Веселка», Киев-50, Мельникова, 63

Редактор Ю. М. Набока Художний редактор В. А. Кавун Технічний редактор В. і Дмитар

Коректор П. М. Шевченко

Информ. бланк № 2222

Здано на виробництво 23.03.82. Підписано до друку 27.05.82. Формат 84x100/16. Напір офсетний № 1. Гарнітура літературна. Друк офсетний. Умова друку: 1 арк. 2-го ф. арк. 7-го. Обл. арк. 1,3. Тираж 125 000 экз. Ціна 11 к.

Видавництво «Веселка», Київ-50, Мельникова, 63. Київська нотна фабрика, 252655, МСП, Київ-80, Фрунзе, 51а.